

Artur Andrzejuk

METAFIZYKA OBECNOŚCI **Wstęp do teorii relacji osobowych**

OD SPOTKANIA DO OBECNOŚCI **(WSTĘP)**

Wyjaśnienie i uzasadnienie tematu

Obecność
Metafizyka
Relacje osobowe

Stan badań

Metoda badań

Struktura książki

Cel pracy

CZĘŚĆ PIERWSZA **GRECKIE PARADYGMATY**

SOKRATES: DUCHOWOŚĆ PRZYJAŹNI

„Kwestia sokratyczna” a koncepcja przyjaźni
Odróżnienie przyjaźni (φιλία) od miłości erotycznej (ἔρως)
Duchowy charakter przyjaźni
Etyka przyjaźni
Istota przyjaźni

PLATON: MISTYKA MIŁOŚCI I PRZYJAŹNI

Lizys - Odróżnienie miłości od przyjaźni

Eros jako zadurzenie i polowanie na kochanka

Poszukiwanie przyczyny przyjaźni

Podobieństwo jako przyczyna przyjaźni

Przyjaźń jako przyciąganie się przeciwieństw

Pokrewieństwo jako przyczyna przyjaźni

Πρῶτον φίλον - Proton philon

Pomiędzy dobrem a złem. Pragnienie dobra jako przyczyna miłości i przyjaźni

Analiza dialogu *Lizys* kluczem do zrozumienia Platońskiej koncepcji miłości i przyjaźni?

Władysław Witwicki: „zabawa” słowami w celu wykazania bezużyteczności poezji w poszukiwaniach prawdy

Werner Jaeger: πρῶτον φίλον ostateczną przyczyną miłości i przyjaźni

Giovanni Reale: miłość i przyjaźń między ludźmi drogą do idei Dobra

Robert Zaborowski: czteroelementowy model przyjaźni

Uczta – różne odcienie miłości

- Miłość jako przyczyna dobra (Fajdros)
- Miłość dobra i miłość zła (Pauzaniasz)
- Miłość jako proces fizjologiczny (Eriksimachos)
- Miłość jako tęsknota do nieobecnego dobra (Arystofanes)
- Miłość jako coś najlepszego (Agaton)
- Odkrycie braku jako przyczyny miłości (Sokrates)
- Dobro jako przedmiot miłości (Diotyma)
- Poziomy miłości

Fajdros – trzy wymiary miłości: antropologiczny, kosmologiczny i eschatologiczny

- Antropologiczny aspekt miłości
- Kosmologiczny aspekt miłości
 - Poziomy miłości
 - Odmiany miłości
- Eschatologiczny aspekt miłości

ARYSTOTELES: ETYKA PRZYJAŹNI

Różnorodność interpretacji

Problematyka terminologiczna

Relacja między miłością ἔρως a przyjaźnią φιλία

Istota miłości i przyjaźni

Etyka miłości i przyjaźni

Przyjaźń i uczucia

Podział przyjaźni

- Amicitia honestis*
- Amicitia delectabilis*
- Amicitia utilis*

Problem miłości własnej

Społeczne aspekty przyjaźni

Miłość małżeńska i rodzinna

CZĘŚĆ DRUGA PRYZMATY I POGRANICZA

MAREK TULIUSZ CYCERON: FILOZOFIA PRZYJAŹNI

Istota przyjaźni

Problematyka terminologiczna

- Definicja przyjaźni
- Przyczyny przyjaźni

Cechy przyjaźni

Granice przyjaźni

PISMO ŚWIĘTE: CHRZEŚCIJAŃSKA WIZJA MIŁOŚCI I PRZYJAŹNI

Stary Testament

- Pożądanie uczuciowe i współzycie fizyczne
- Relacja przekraczająca czysto fizyczną miłość i pożądanie seksualne

Miłość do członków rodziny
Miłość przyjaciół
Miłość przełożonych
Przykazanie miłości bliźnich (swoich)
Przykazanie miłości przybyszów
Miłość do Boga
Miłość Boga

Nowy Testament

Przykazanie miłości w Ewangeliach synoptycznych
Miłość jako całkowite oddanie się Bogu
Koncepcja miłości św. Pawła Apostoła
Komentarz Tomasza z Akwinu
Komentarz Mieczysława Gogacza
Koncepcja miłości św. Jana Ewangelisty

AURELIUSZ AUGUSTYN: TEOLOGIA MIŁOŚCI I PRZYJAŹNI

Powszechność miłości

Kilka uwag terminologicznych

Miłość- *caritas*

Przyjaźń jako dar Boga

Zgoda w sprawach Bożych
Bóg źródłem przyjaźni
Mądrość i filozofia
Zgoda w sprawach ludzkich
Zgoda społeczna
Miłość i życzliwość

Sprawiedliwość przyjaźni

CZĘŚĆ TRZECIA ŚREDNIOWIECZNE PREDYLEKCJE

BERNARD Z CLAIRVAUX: MISTYKA MIŁOŚCI BOŻEJ

Bernarda mistyka miłości jako szczytowa postać teologii monastycznej XII w.

Koncepcja miłości w pismach św. Bernarda

Miłość jako *lex Dei*
Bóg jako jedyny przedmiot godny miłości
Trzy rodzaje miłości
Cztery stopnie miłości
Nagroda za bezinteresowną miłość Boga

AELRED Z RIEVAULX: PRZYJAŹŃ DUCHOWA

Istota przyjaźni

Definicja przyjaźni
Przyjaźń jako postać miłości

Przyjaźń jako relacja

Składniki przyjaźni
Przyczyna przyjaźni
Równość w przyjaźni

Warunki przyjaźni
Skutki przyjaźni
Odmiany przyjaźni
Przyjaźń cielesna
Przyjaźń światowa
Przyjaźń duchowa
 Pocałunek cielesny
 Pocałunek duchowy
 Pocałunek mistyczny

Realizacja prawdziwej przyjaźni
Nawiązanie przyjaźni
Wypróbowywanie przyjaciół
Granice przyjaźni
Rozwiązanie przyjaźni

TOMASZA Z AKWINU: TEORIA MIŁOŚCI

Podstawowe ustalenia terminologiczne

Definicja miłości

„Poziomy” pożądania i postacie miłości

„Miłość naturalna”
Miłość na poziomie uczuć
 Określenie uczuć
 Klasyfikacja uczuć
 Uczucie miłości
 Etyka i pedagogika uczuć
 Miłość-*dilectio*

Przyczyny miłości

Dobro (*bonum*)
Ujęcie poznawcze dobra (*apprehensio boni*)
Podobieństwo (*similitudo*)

Bezpośrednie (formalne) przejawy miłości

Główne (materialne) skutki miłości

Jedność (*unio*)
Przyłgnięcie (*mutua inhaesio*)
Zachwył (*extasis*)
Zazdrość (*zelus*)
Wzmocnienie i ulepszenie jako skutek miłości
Miłość jako przyczyna działań

Przyjaźń

Miłość-*caritas*

Skutki miłości-*caritas*

Radość (*gaudium*)
Pokój (*pax*)
Zgoda (*concordia*)
Czynienie dobra (*benefacientia*)
Bratnie upomnienie (*correctio fraterna*)
Wady zwalczające miłość

Miłosierdzie (*miser cordia*)

Związek miłości, mądrości i pokoju

Kontemplacja jako ukoronowanie miłości i mądrości

CZĘŚĆ CZWARTA
FILOZOFIA SPOTKANIA I OBECNOŚCI

FRANCISZEK SAWICKI: FILOZOFIA MIŁOŚCI

Istota miłości
Eros i agape
Postacie miłości
Miłość człowieka do Boga
Logos i eros – stosunek miłości i poznania
Rola miłości w życiu człowieka
Moralna wartość miłości

CLIVE STAPLES LEWIS: WIELOBARWNOŚĆ MIŁOŚCI

Pierwiastki miłości
Miłość-potrzeba
Miłość-dar
Miłość-upodobanie
Dwa kształty miłości, których przedmiotem nie jest osoba
Miłość przyrody
Miłość ojczyzny
Postacie miłości
Przywiązanie
Przyjaźń
Eros
Caritas

JOSEF PIEPER: MIŁOŚĆ JAKO AFIRMACJA ISTNIENIA

Problemy terminologiczne
Istota miłości jako aktu woli
Moralny aspekt miłości
Odmiany miłości

FELIKS WOJCIECH BEDNARSKI: MIŁOŚĆ W UJĘCIU TOMISTYCZNYM

Ujęcie istoty miłości
Definicja miłości
Źródła miłości
Owoce miłości
Podziały miłości
Ze względu na podmiot
Ze względu na przedmiot formalny
Ze względu na sposób odnoszenia się podmiotu do przedmiotu
Ze względu na jedność (intensywność więzi)
Miłość płciowa
Przyjaźń
Etyczna wartość miłości

KAROL WOJTYŁA: KONCEPCJA MIŁOŚCI ODPOWIEDZIALNEJ

Metafizyczny aspekt miłości

Miłość jako upodobanie (*amor complacentiae*)

Miłość jako pożądanie (*amor concupiscentiae*)

Miłość jako życzliwość (*amor benevolentiae*)

Psychologiczny aspekt miłości

Etyczny aspekt miłości

MIECZYŚLAW GOGACZ: TEORIA RELACJI OSOBOWYCH

Istnieniowe relacje osobowe

Istnieniowa relacja miłości

Osobowa relacja wiary

Osobowa relacja nadziei

Humanizm i religia

Trwanie relacji osobowych jako wartość

Uwagi R. Kalki i W. Kubiaka do ujęć M. Gogacza

Problem relacji istnieniowych

Problem relacji osobowych

Problem relacji do siebie samego

Problem piękna i kontemplacji

Dopowiedzenia J. Wójcika i K. Wojcieszka do ujęć M. Gogacza

Poznanie niewyraźne jako przyczyna miłości

Problematyka rozpacz i acedii

Niektóre konsekwencje teorii relacji osobowych

Wiara jako prawdomówność i zaufanie

Zagadnienie aktu wiary

Związek osobowej relacji wiary z kategoryjną relacją poznania

Nadzieja jako życzliwość i otwartość oraz jej związek z postępowaniem

Obecność jako skutek trwania relacji osobowych

Odróżnienie spotkania od obecności

Relacje osobowe jako postacie obecności

JEDNOŚĆ DOŚWIADCZENIA I WIELOŚĆ JĘZYKÓW

(ZAKOŃCZENIE)